

**EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO**

**Bryssel, 6. kesäkuuta 2012 (13.06)
(OR. en)**

10898/12

**ECOFIN 515
UEM 160**

SAATE

Lähetäjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	31. toukokuuta 2012
Vastaanottaja:	Uwe CORSEPIUS, Euroopan unionin neuvoston pääsihteeri
Kom:n asiak. nro:	COM(2012) 257 final
Asia:	Komission kertomus – Lähtymiskehityksen arviointi 2012 (Laadittu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan mukaisesti)

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena komission asiakirja – COM(2012) 257 final

Liite: COM(2012) 257 final

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 30.5.2012
COM(2012) 257 final

KOMISSION KERTOMUS

LÄHENTYMISKEHITYKSEN ARVIOINTI 2012

(Laadittu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan mukaisesti)

{SWD(2012) 144 final}

KOMISSION KERTOMUS

LÄHENTYMISKEHITYKSEN ARVIOINTI 2012

(Laadittu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan mukaisesti)

1. KERTOMUKSEN TARKOITUS

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä 'SEUT-sopimus', 140 artiklan 1 kohdan mukaisesti komissio ja EKP antavat vähintään kahden vuoden välein tai, jos jäsenvaltio, jota koskee poikkeus¹, näin pyytää, neuvostolle kertomuksen jäsenvaltioiden edistymisestä talous- ja rahaliiton toteuttamiseen liittyvien jäsenvaltioiden velvollisuuksien täyttämiseksi. Komission ja EKP:n viimeisimmät lähentymiskehityksen arvioinnit hyväksyttiin toukokuussa 2010.

Vuoden 2012 lähentymiskehityksen arviointi kattaa seuraavat kahdeksan jäsenvaltiota, joita koskee poikkeus: Bulgaria, Tšekki, Latvia, Liettua, Unkari, Puola, Romania ja Ruotsi². Yksityiskohtaisempi arvio näiden jäsenvaltioiden lähentymiskehityksestä on tämän kertomuksen teknisenä liitteenä (SWD(2012) 144). Viimeksi vuonna laaditun 2010 lähentymiskehityksen arvioinnin aikaan jäsenvaltioiden lähentymiskehitys oli edennyt talous- ja finanssikriisistä johtuneen aiemmin kertyneen epätasapainon aiheuttamia merkittäviä muutoksia. Tämänhetkisen tarkastelun aikaan ulkoisen ympäristön tilanne on edelleen vaikea, elpyminen on heikkoa ja rahoitusmarkkinat ovat uudelleen vastatulessa.

Komission ja EKP:n kertomuksia ohjaa SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohta. Kyseisen artiklan mukaan kertomuksissa on tarkasteltava, onko jäsenvaltion lainsäädäntö, kansallisen keskuspankin perussääntö mukaan luettuna, sopuosoinnussa SEUT-sopimuksen 130 ja 131 artiklan sekä Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön kanssa, jäljempänä 'EKPJ:n ja EKP:n perussääntö'. Kertomuksissa on myös tarkasteltava, onko jäsenvaltio saavuttanut kestäväen lähentymisen korkean tason arvioituna lähentymiskriteereiden täyttymisen perusteella (hintavakaus, julkinen talous, valuuttakurssivakaus ja pitkät korot) ja ottamalla huomioon muut SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan viimeisessä alakohdassa mainitut näkökohdat. Näitä neljää lähentymiskriteeriä käsitellään tarkemmin perussopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa (Pöytäkirja N:o 13 lähentymisperusteista).

Talous- ja finanssikriisi on paljastanut puutteita EMUn nykyisessä talouspolitiikan ohjausjärjestelmässä ja osoittanut, että sen voimassa olevia välineitä on käytettävä tehokkaammin. Tätä tarkastelua laadittaessa EMUn hallintoa ollaan uudistamassa.

¹ Niitä jäsenvaltioita, jotka eivät ole vielä täyttäneet tarvittavia edellytyksiä euron käyttöön ottamiseksi, kutsutaan "jäsenvaltioiksi, joita koskee poikkeus". Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta neuvottelivat erivapausjärjestelyt ennen kuin Maastrichtin sopimus hyväksyttiin eivätkä osallistu EMUn kolmanteen vaiheeseen.

² Tanska ja Yhdistynyt kuningaskunta eivät ole ilmaisseet aikomustaan siirtyä euroon, joten niitä ei käsitellä tässä arvioinnissa.

Siihen on ryhdytty viimeksi kuluneiden kahden vuoden aikana, ja tarkoituksena on varmistaa talous- ja rahaliiton kestävä toiminta. Lähentymiskehityksen arviointi mukautetaan näin ollen laajempaan talouspolitiikan EU-ohjausjaksoa koskevaan lähestymistapaan, jossa tarkastellaan integroidusti ja ennakoivasti talouspoliittisia haasteita, joihin EMUn on vastattava julkisen talouden kestävyuden, kilpailukyvyn, finanssimarkkinoiden vakauden ja talouskasvun varmistamiseksi. Ohjauksen uudistukseen, jolla tehostetaan jäsenvaltioiden lähentymiskehityksen arviointia ja sen kestävyyttä, kuuluvat mm. liiallista alijäämää koskeva menettely, jota tehostettiin vuonna 2011 toteutetulla vakaus- ja kasvusopimuksen uudistuksella, sekä uudet välineet makrotalouden epätasapainon valvonnassa. Uudistuksessa otetaan huomioon erityisesti vuoden 2012 lähentymisohjelmien³ arviointi sekä makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn⁴ mukaisesti tehtävä varoituskoneistia koskeva kertomus.

Lähentymiskriteerit

Arvioitaessa, onko **kansallinen lainsäädäntö**, kansallisen keskuspankin perussääntö mukaan luettuna, **sopuosoinnussa** SEUT-sopimuksen 130 ja 131 artiklan kanssa, on tarkasteltava, onko seuraavia määräyksiä noudatettu: keskuspankkirahoituksen käyttöä koskeva kielto (123 artikla) ja erityisoikeuksia koskeva kielto (124 artikla), johdonmukaisuus EKPJ:n tavoitteiden (127 artiklan 1 kohta) ja tehtävien (127 artiklan 2 kohta) kanssa sekä kansallisten keskuspankkien liittymistä EKPJ:ään euron käyttöönnottohetkellä koskevat muut näkökohdat.

Hintavakauskriteeri määrittellään SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä luetelmakohtassa seuraavasti: *"hintatason korkeatasoisen vakauden toteutuminen; tämä on ilmeistä, jos rahanarvon alenemisaste on lähellä korkeintaan kolmen hintatason vakaudessa parhaiten suoriutuneen jäsenvaltion vastaavaa astetta"*.

Lähentymisperusteita koskevan pöytäkirjan 1 artiklan mukaan *"...hintatason vakauden arviointiperusteella tarkoitetaan, että jäsenvaltio on saavuttanut kestävästi hintatason vakauden ja tarkasteluajankohtaa edeltävän vuoden aikana todetun keskimääräisen rahanarvon alenemisasteen, joka ylittää enintään 1,5 prosenttiyksiköllä enintään kolmen hintatason vakaudessa parhaiten suoriutuneen jäsenvaltion vastaavan asteen. Rahanarvon aleneminen lasketaan kuluttajahintaindeksin avulla yhtäläisin perustein ottaen huomioon kansallisten määritelmien erot."*⁵ Hintatason kestävästi vakauden vaatimus merkitsee, että tyydyttävän inflaatiokehityksen on oltava ensisijaisesti tulosta siitä, että tuotantopanostuskustannukset ja muut tekijät, jotka vaikuttavat hintakehitykseen rakenteellisesti, kehittyvät suotuisasti sen sijaan, että inflaatiokehitys heijastaisi

³ Saatavilla osoitteessa
http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/convergence/programmes/2012_en.htm

⁴ Talous- ja finanssikriisiin tärkein opetus on ollut se, että EMUa koskevaa talouden ohjauskehystä on vielä tehostettava, jotta voitaisiin ratkaista kestävästi makrotalouden suuntauksiin liittyvät ongelmat. Makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemistä ja korjaamista koskeva uusi menettely (makrotalouden epätasapainoa koskeva menettely) otetaan käyttöön tätä tarvetta varten. Se oli yksi tärkeimmistä tekijöistä EMUn ohjausrakenteiden vahvistamiseksi annetussa lainsäädäntöpaketissa (joulukuussa 2011 voimaan tullut talouspolitiikan ohjauspaketti, ns. six pack).

⁵ Hintavakautta arvioitaessa inflaatiota mitataan yhdenmukaistetuilla kuluttajahintaindeksillä (YKHI), jotka on määritelty neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2494/95.

tilapäisten tekijöiden vaikutusta. Lähentymiskehityksen arviointiin sisältyy sen vuoksi inflaationäkymiin vaikuttavien tekijöiden arviointi, ja sitä täydennetään viitteellä komission yksiköiden viimeisimpään inflaatioennusteeseen⁶. Tähän liittyen arvioidaan myös sitä, saavuttaako maa todennäköisesti viitearvon tulevina kuukausina.

Inflaation viitearvo oli 3,1 prosenttia maaliskuussa 2012. Se laskettiin kolmen parhaiten suoriutuneen jäsenvaltion eli Ruotsin, Irlannin ja Slovenian inflaation perusteella.

Julkisen talouden lähentymiskriteeri määritellään SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan toisessa luetelmakohtassa seuraavasti: *”kestävä julkistalouden tilanne; tämä on ilmeistä, jos valtion julkisyhteisöjen talousarvioiden osalta on tilanne, jossa ei ole 126 artiklan 6 kohdassa tarkoitettua liiallista alijäämää”*. Lähentymisperusteita koskevan pöytäkirjan 2 artiklassa todetaan lisäksi, että tämä kriteeri merkitsee, *”ettei jäsenvaltiota tarkasteluajankohtana koske mainitun sopimuksen 126 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu neuvoston päätös liiallisen alijäämän olemassaolosta kyseisessä jäsenvaltiossa”*. Osana EMUn talouspolitiikan ohjausjärjestelmän yleistä vahvistamista julkiseen talouteen liittyvää sekundäärilainsäädäntöä tehostettiin vuonna 2011. Siihen sisältyivät myös vakaus- ja kasvusopimuksen uudet muutossäädökset⁷.

SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan kolmannessa luetelmakohtassa määritetään **valuuttakurssikriteeri** seuraavasti: *”Euroopan valuuttajärjestelmän valuuttakurssimekanismissa määrättyjen tavanomaisten vaihteluvälien noudattaminen ainakin kahden vuoden ajan siten, ettei valuutan ulkoista arvoa suhteessa euroon ole alennettu”*.

Lähentymisperusteita koskevan pöytäkirjan 3 artiklassa määrätään seuraavaa: *”... Euroopan valuuttajärjestelmän valuuttakurssijärjestelmään osallistumista koskeva arviointiperuste merkitsee, että jäsenvaltio on noudattanut Euroopan valuuttajärjestelmän valuuttakurssijärjestelmässä määrättyjä tavanomaisia vaihteluvälejä ilman, että sillä on ollut merkittäviä paineita, ainakin kahtena viimeisenä tarkasteluajankohtaa edeltävänä vuotena. Jäsenvaltio ei ole erityisesti*

⁶ Kaikki inflaatiota ja muita muuttujia koskevat ennusteet ovat komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteesta. Komission yksiköiden ennusteet perustuvat yhteisiin oletuksiin ulkoisista muuttujista sekä oletukseen, että talouspolitiikka säilyy ennallaan. Samalla otetaan huomioon ne toimenpiteet, joista tiedetään riittävästi. Viitearvosta tehtyyn ennusteeseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä, kun otetaan huomioon, että sen laskenta perustuu niiden kolmen jäsenvaltion inflaatioennusteisiin, joiden ennakoidaan olevan hintatason vakaudessa parhaiten suoriutuneita ennustejaksolla. Tämä lisää virhemarginaalia.

⁷ Direktiivi kansallisten julkisen talouden kehysten vähimmäisvaatimuksista, kaksi uutta asetusta makrotalouden valvonnasta ja kolme asetusta vakaus- ja kasvusopimuksen muuttamisesta tuli voimaan 13. joulukuuta 2011 (makrotalouden valvontaa koskevasta kahdesta uudesta asetuksesta toinen ja vakaus- ja kasvusopimuksen kolmesta muutosasetuksesta yksi sisältävät euroalueen jäsenvaltioita koskevia uusia valvontamekanismeja). Liiallista alijäämää koskevassa menettelyssä käyttöön otetun velkakriteerin lisäksi muutoksilla otettiin käyttöön useita vakaus- ja kasvusopimukseen sisältyviä merkittäviä uudistuksia, erityisesti menotavoite, joka täydentää arviointia edistymisestä kohti maakohtaista julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitetta.

saanut samana aikana omasta aloitteestaan alentaa valuutan kahdenvälistä keskusarvoa suhteessa euroon”⁸

Valuuttakurssivakauden arvioinnissa on tässä kertomuksessa käytetty kahden vuoden ajanjaksoa, joka alkoi 1. toukokuuta 2010 ja päättyi 30. huhtikuuta 2012. Valuuttakurssivakauskriteeriä arvioidessaan komissio ottaa huomioon lisäindikaattoreita kuten valuuttavarannon kehityksen ja lyhyet korot, sekä poliittisten toimenpiteiden, kuten valuuttamarkkinainterventioiden, merkityksen valuuttakurssin vakauden säilyttämisessä. Arvioinnissa otetaan tarvittaessa huomioon viralliset ulkoiset rahoitusjärjestelyt, muun muassa niiden suuruusluokka, avustusvirtojen määrä ja profiili sekä mahdolliset poliittiset ehdot.

SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdan neljännessä luetelmakohtassa ehdoksi asetetaan ”jäsenvaltion, jota koskee poikkeus, saavuttaman lähentymisen ja jäsenvaltion valuuttakurssimekanismin osallistumisen pysyvyys, sellaisena kuin se ilmenee **pitkän aikavälin korkokantojen tasossa**”. Lähentymisperusteita koskevan pöytäkirjan 4 artiklassa määrätään lisäksi seuraavaa: ”*korkokantojen lähentymisperuste tarkasteluajankohtaa edeltävänä vuotena merkitsee, että jäsenvaltion pitkän aikavälin korkokantojen keskimääräinen nimellistaso [on enintään kaksi prosenttiyksikköä suurempi verrattuna] enintään kolmen hintatason vakaudessa parhaiten suoriutuneen jäsenvaltion vastaavaan tasoon. Korkokantojen taso lasketaan jäsenvaltioiden pitkän aikavälin obligaatioiden ja vastaavien arvopapereiden perusteella ottaen huomioon kansallisten määrittelyjen erot*”. Nykyisessä tilanteessa joidenkin jäsenvaltioiden joukkolainamarkkinat voivat vääristyä vakavasti, minkä vuoksi niiden pitkät korot eivät ole lähentymisarvioinnin kannalta merkityksellisiä viitearvoja. Tätä taustaa vasten ei olisi soveltuvaa ottaa mukaan Irlannin, joka on yksi kolmesta parhaiten suoriutuneesta jäsenvaltiosta hintavakauden suhteen, pitkää korkoa laskettaessa viitearvoa pitkien korkojen kriteerille. Näin ollen viitearvo perustuu Ruotsin ja Slovenian pitkiin korkoihin⁹.

Korkojen viitearvo oli 5,8 prosenttia maaliskuussa 2012.

SEUT-sopimuksen 140 artiklan 1 kohdassa edellytetään myös muiden taloudelliseen yhdentymiseen ja lähentymiseen liittyvien seikkojen tarkastelua. Näihin lisätekijöihin sisältyy rahoitus- ja tuotemarkkinoiden yhdentyminen, vaihtotaseen kehittyminen sekä yksikkötyökustannusten ja muiden hintaindeksien kehittyminen. Viimeksi mainitut sisältyvät hintavakauden arviointiin. Lisätekijät ovat tärkeitä indikaattoreita siitä, että jäsenvaltion yhdentyminen euroalueeseen etenee vaikeuksitta.

⁸ Valuuttakurssikriteerin täyttymistä arvioidessaan komissio tarkastelee, onko valuuttakurssi pysytellyt lähellä ERM II:n keskuskurssia. Samalla voidaan ottaa huomioon valuutan vahvistumiseen johtaneet syyt Ateenassa 5. huhtikuuta 2003 pidetyssä Ecofin-neuvoston epävirallisessa kokouksessa esitetyn yhteisen lausuman *Common Statement on Acceding Countries and ERM2* mukaisesti.

⁹ Maaliskuun 2012 viitearvo on laskettu keskimääräisten pitkien korkojen keskiarvona Ruotsissa (2,2 %) ja Sloveniassa (5,4 %). Sitä vastoin Irlannin kahdentoista kuukauden keskimääräisten pitkien korkojen keskiarvo oli 9,1 % maaliskuussa 2012. Irlanti on kuulunut EU:n ja IMF:n rahoitustukiohjelmaan joulukuusta 2010.

2. BULGARIA

Bulgarian lainsäädäntö – etenkin Bulgarska narodna banka (BNB) -pankkia eikä eturistiriitojen ehkäisemistä ja toteamista koskeva laki – ei ole täysin sopuissa SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat ja puutteet koskevat BNB:n riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään SEUT-sopimuksen 127 artiklan 2 kohdan sekä EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 3 artiklassa määrättyjen EKPJ:n tehtävien osalta.

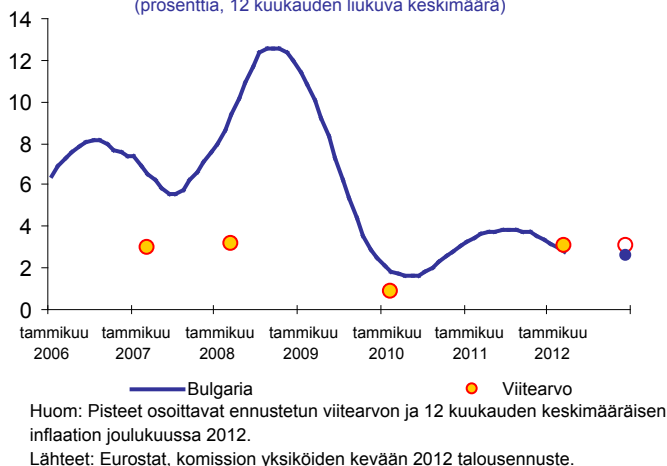
Bulgarian kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio on ollut yli viitearvon jokaisessa lähentymiskehityksen arvioinnissa vuonna 2007 tapahtuneesta EU:hun liittymisestä asti. Keskimääräinen inflaatiovauhti oli Bulgariassa maaliskuuhun 2012 päättyvän 12 kuukauden jakson aikana 2,7 prosenttia eli 3,1 prosentin viitearvon alapuolella. Sen ennakoidaan pysyvän viitearvon alapuolella tulevina kuukausina.

Vuotuinen YKHI-inflaatio supistui lähelle nollaa vuoden 2009 lopulla hyödykkeiden hintojen laskun ja voimakkaan taantuman vuoksi. Hyödykkeiden korkeampien hintojen, välillisten verojen korotusten ja palkkojen jatkuvan nousun vuoksi inflaatio oli jälleen kasvusuunnassa vuonna 2010. Se oli enimmillään 4,6 prosenttia vuoden 2011 alussa ja laski sitten uudelleen, koska kahden viimeksi mainitun tekijän vaikutus supistui vähitellen 2 prosenttiin vuoden 2011 loppuun mennessä. Maaliskuussa 2012 vuotuinen YKHI-inflaatio oli 1,7 prosenttia.

Inflaation ennakoidaan kiihtyvän jonkin verran vuoden 2012 kuluessa, koska vuoden alussa toteutetut hyödykkeiden hinnankorotukset alkavat vaikuttaa ja nimellispalkkojen nopea kasvu nostaa palvelujen hintoja heikosta kotimaan kysynnästä huolimatta. Näin ollen komission kevään 2012 talousennusteessa vuotuisen YKHI-inflaation ennustetaan olevan keskimäärin 2,6 prosenttia vuonna 2012 ja 2,7 prosenttia vuonna 2013. Bulgarian suhteellisen alhainen hintataso (49 prosenttia euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentymisen jatkuminen pitkällä aikavälillä on hyvinkin mahdollista.

Bulgaria täyttää hintavakauskriteerin.

Kaavio 2a: Bulgaria - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006
(prosenttia, 12 kuukauden liukuva keskimäärä)

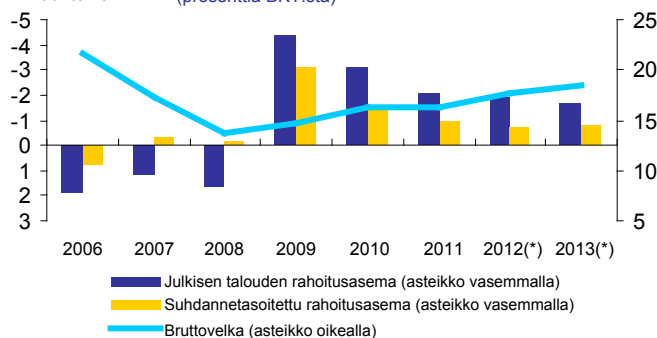

Bulgariaa koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta annettu neuvoston päätös (13. heinäkuuta 2010 annettu neuvoston päätös)¹⁰. Neuvosto suositti, että Bulgarian olisi saatava alijäämä alle 3 prosentin suhteessa BKT:hen viimeistään vuonna 2011 uskottavalla ja kestäväällä tavalla. Julkisen talouden rahoitusasema putosi 4,3 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen vuonna 2009 3,1 prosenttiin vuonna 2010, kun menojen suhde BKT:hen oli pienempi. Alijäämä suhteessa BKT:hen oli 2,1 prosenttia vuonna 2011, ja komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan sen ennustetaan paranevan vielä 1,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2012 ja 1,7 prosenttiin vuonna 2013, olettaen että politiikka ei muutu, julkisen sektorin palkkamenojen ja eläkkeiden yhä jatkuvan jäädyttämisen sekä veronkannon parannustoimenpiteiden tukemana. Julkisen talouden bruttovelkasuhde oli vuonna 2011 edelleen alhainen, noin 16,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja sen ennustetaan kasvavan noin 17,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2012 ja 18,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013.

Tämän kehityksen ja komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen perusteella komissio katsoo, että liiallinen alijäämä on korjattu, sillä julkisen talouden alijäämä on saatu supistettua uskottavalla ja kestäväällä tavalla alle 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Sen vuoksi komissio suosittaa neuvostolle liiallisen alijäämän olemassaolosta Bulgariassa annetun päätöksen kumoamista.

Jos neuvosto päättää kumota liiallista alijäämää koskevan menettelyn Bulgarian osalta, **Bulgaria täyttää julkisen talouden kriteerin.**

Kaavio 2b: Bulgaria - Julkisen talouden rahoitusasema ja velka
Käänteinen (prosenttia BKT:sta)

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Bulgarian lev ei kuulu ERM II:een. Bulgarian keskuspankki pyrkii saavuttamaan päätavoitteenaan olevan hintavakauden valuuttakatejärjestelmään kuuluvalla valuuttakurssiankkurilla. Bulgaria otti valuuttakatejärjestelmän käyttöön 1. heinäkuuta 1997 sitomalla Bulgarian levin ensin Saksan markkaan ja sittemmin euroon. Lisäindikaattorit, kuten valuuttavarannon ja lyhyiden korkojen kehitys, viittaavat siihen, että Bulgariaa koskevat sijoittajien riskikäsitykset ovat yleensä ottaen parantuneet vuodesta 2009. Huomattavat valuuttavarannot turvaavat edelleen valuuttakatejärjestelmän joustavuutta. Kaksivuotisen arviointikauden ajan Bulgarian lev pysyi täysin vakaana suhteessa euroon, kuten valuuttakurssijärjestelmän toimivuus edellyttää.

¹⁰ 2010/422/EU (EUVL L 199, 31.7.2010, s. 26).

Bulgaria ei täytä valuuttakurssikriteeriä.

Keskimääräinen pitkä korko oli Bulgariassa maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 5,3 prosenttia eli 5,8 prosentin viitearvoa matalampi. Se laski vähitellen yli 7 prosentista vuoden 2010 alussa hieman yli 5 prosenttiin vuoden 2011 loppuun mennessä. Tuottoerot euroalueen pitkiin viitelainoihin¹¹ nähden olivat epävakaista, mutta supistuivat vähitellen syksyn 2009 ja vuoden 2012 alun välisenä aikana, kun velkakirjojen tuotto Bulgariassa laski maailmanlaajuisten rahoituspainoiden rauhoittuessa ja maakohtaisen riskipreemion pienentyessä. Vuoden 2010 puolivälissä ilmenneet tilapäiset paineet, jotka vaikuttivat Bulgarian pitkiin korkoihin, liittyivät euroalueen julkisen talouden velkakriisiin ja epäilyksiin Bulgarian julkisen talouden tilastojen laadusta.

Bulgaria täyttää pitkien korkojen lähentymiskriteerin.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Bulgarian ulkoinen tasapaino sopeutui vuoteen 2008 asti jatkuneista erittäin suurista alijäämistä pitkälti tasapainoiseen rahoitusasemaan vuonna 2010 ja noin 2 prosentin ylijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2011. Parannus johtui pääosin kauppataaseesta, kun tuonti supistui kotimaan kysynnän heikkenemisen vuoksi, kun taas vienti kasvoi voimakkaasti vuosina 2010 ja 2011. Pankkisektorin ulkoisen nettorahoituksen väheneminen johti rahoitustaseen erien merkittävään ulosvirtaukseen, mitä osittain tasoittivat sisään virtaavat suorat ulkomaiset investoinnit, jotka jatkuivat, vaikkakin pienempinä kuin ennen kriisiä. Bulgarian talous on yhdentynyt hyvin EU:n talouteen, erityisesti kaupan ja suoriin ulkomaisiin investointeihin liittyvien vahvojen yhteyksien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Bulgarian kehitys on euroalueen jäsenvaltioiden keskitason alapuolella. Rahoitusmarkkinoiden yhentyminen EU:n rahoitusjärjestelmään on merkittävää. Tähän on lähinnä syynä se, että pankkijärjestelmä on huomattavassa määrin ulkomaisessa omistuksessa. Helmikuun 2012 varoitusemekanismia koskevan kertomuksen päätelmän mukaisesti Bulgariaa koskee makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä tehtävä perusteellinen tarkastelu.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Bulgaria täytä euron käyttöönnoton edellytyksiä.

3. TŠEKKI

Tšekin lainsäädäntö – etenkin Česká národní banka (ČNB) -pankkia koskeva laki – **ei ole täysin sopusoinnussa** SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat koskevat erityisesti keskuspankin riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään euroa käyttöön otettaessa SEUT-sopimuksen 127 artiklan 2 kohdan sekä EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 3 artiklassa määrättyjen EKPJ:n tehtävien osalta.

¹¹ Maiden pitkien korkojen tuottoerojen laskemiseen euroalueen pitkiin viitelainoihin nähden käytetään Eurostatin kuukausittaista julkaisua *EMU convergence criterion bond yields*. Myös EKP julkaisee nämä tiedot otsikolla *Harmonised long-term interest rate for convergence assessment purposes*.

Lisäksi ČNB:tä koskevassa laissa on myös puutteita, jotka liittyvät keskuspankin riippumattomuuteen, keskuspankkirahoituksen kieltoon ja EKPJ:n tehtäviin.

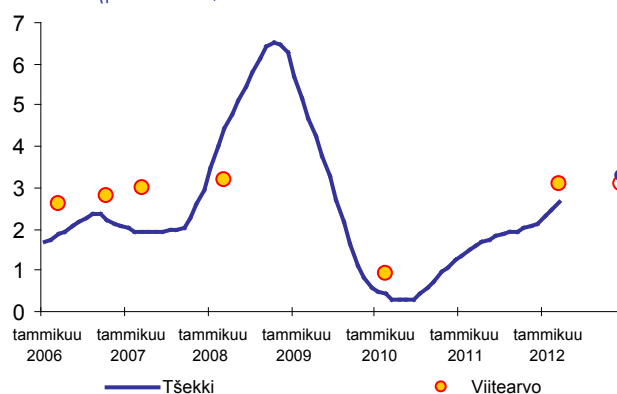
Tšekin kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio oli alle viitearvon vuonna 2010 viimeksi laaditussa lähentymiskehityksen arvioinnissa. Keskimääräinen inflaatiovauhti oli Tšekissä maaliskuuhun 2012 päättyvän 12 kuukauden jakson aikana 2,7 prosenttia eli 3,1 prosentin viitearvon alapuolella. Sen ennakoidaan nousevan viitearvon yläpuolelle tulevina kuukausina.

Tšekin inflaatio on vastannut pitkälti euroalueen tasoja viime vuosina. Vuotuinen inflaatio supistui jyrkästi ja oli jonkin aikaa negatiivinen vuonna 2009, kun Tšekin talous oli painumassa taantumaan. Inflaatio pysyi kohtuullisena vuosina 2010 ja 2011, koska kotimaan kysyntä oli vaimeaa ja tuontihintojen kehitys ohjaili pitkälti kotimaan hintakehitystä. Kuluttajahintainflaatio kiipesi ylöspäin vuoden 2012 alussa, erityisesti koska alennettua arvonlisäverokantaa korotettiin.

Inflaation ennakoidaan vuonna 2012 säilyvän viime vuosia korkeammalla tasolla arvonlisäveron korotuksen vuoksi, vaikka heikon kotimaan kysynnän ja edullisten yksikkötyökustannusten kehityksen ennakoidaankin hillitsevän hinnankorotuksia tulevaisuudessa. Näin ollen komission kevään 2012 talousennusteessa vuotuisen YKHI-inflaation ennustetaan olevan keskimäärin 3,3 prosenttia vuonna 2012 ja 2,2 prosenttia vuonna 2013. Tšekin suhteellisen alhainen hintataso (noin 72 prosenttia euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentyminen pitkällä aikavälillä on mahdollista.

Tšekki ei täytä hintavakauskriteeriä.

Kaavio 3a: Tšekki - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006
(prosenttia, 12 kuukauden liukuv a)

Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012.

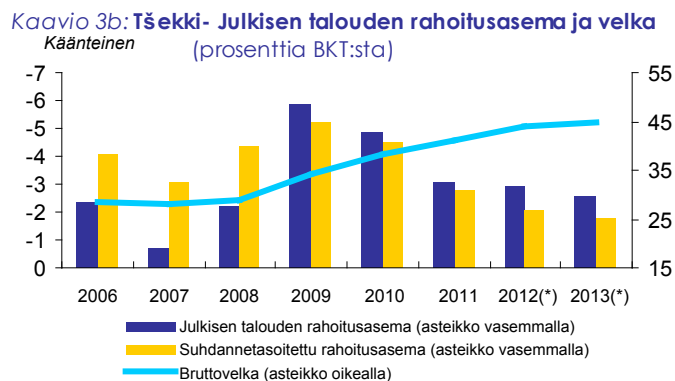
Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Tšekkiä koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta annettu neuvoston päätös (2. joulukuuta 2009 annettu neuvoston päätös)¹². Neuvosto suositti Tšekille liiallisen alijäämän korjaamista viimeistään vuonna 2013. Julkisen talouden alijäämä Tšekissä oli enimmillään 5,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2009, mutta supistui 4,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2010 ja 3,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011 julkisen talouden vakauttamispyrkimysten ansiosta. Komission

¹² 2010/284/EU (EUVL L 125, 21.5.2010, s. 36–37).

yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,9 prosenttia vuonna 2012 ja 2,6 prosenttia vuonna 2013, kun julkisen velan puolestaan odotetaan kasvavan vuoden 2012 43,9 prosentista suhteessa BKT:hen 44,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013 olettaen, että talouspolitiikka säilyy ennallaan

Tšekki ei täytä julkisen talouden kriteeriä.

Tšekin korona ei kuulu ERM II:een. Tšekki soveltaa kelluvaa valuuttakurssijärjestelmää. Vaikka vuoden 2008 lopulla alkanut maailmanlaajuinen finanssikriisi aiheutti vahvan heikentävän sysäyksen, koronan valuuttakurssi suhteessa euroon vahvistui pitkälti vuodesta 2009 vuoden 2011 puoliväliin. Lyhyiden korkojen erot suhteessa euroon supistuivat merkittävästi vuosina 2009 ja 2010 ja kääntyivät negatiivisiksi vuonna 2011 euroalueen rahoitusmarkkinapaineiden vuoksi. Korona heikkeni vuoden 2011 toisella puoliskolla, mutta osa sen tappioista saatiin katettua vuoden 2012 alussa. Tätä arviointia edeltäneiden kahden vuoden aikana korona vahvistui suhteessa euroon 2,8 prosenttia.

Tšekki ei täytä valuuttakurssikriteeriä.

Keskimääräinen pitkä korko oli Tšekissä maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 3,5 prosenttia eli selvästi 5,8 prosentin viitearvoa matalampi. Keskimääräiset pitkät korot ovat Tšekissä olleet alle viitearvon jokaisessa lähentymiskehityksen arvioinnissa toukokuussa 2004 tapahtuneesta EU:hun liittymisestä asti. Tuottoerot euroalueen pitkiin viitelainoihin nähden kasvoivat rajusti markkinoiden maailmanlaajuisten paineiden vuoksi vuoden 2008 jälkipuoliskolla ja vuoden 2009 alkupuolella, mutta vaikutukset tuottoeroihin olivat vähäisempiä kuin muilla jäsenvaltioilla, joita koskee poikkeus. Tšekin valtion joukkolainojen pitkän aikavälin tuotto laski selvästi vuoden 2009 ja vuoden 2012 alun välisenä aikana. Tämä johtui etenkin keskuspankin ohjauksenkorkojen leikkauksista ja maan talouden suhteellisen vahvoista perustekijöistä.

Tšekki täyttää pitkien korkojen lähentymiskriteerin.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Ulkoinen vaje oli vuosina 2008–2011 keskimäärin melko kohtuullisella tasolla 2 prosentin tuntumassa suhteessa

BKT:hen. Tavarakaupan ylijäämän kasvu torjuttiin kasvavilla maasta ulos virtaavilla nettotuloilla ja suoriin ulkomaisiin investointeihin liittyvien vakaiden tulojen ansiosta. Tšekin talous on pitkälle yhdentynyt EU:n talouteen kauppaan ja suoriin ulkomaisiin investointeihin liittyvien vahvojen yhteyksien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Tšekin kehitys on euroalueen jäsenvaltioiden keskitason alapuolella. Tšekin rahoitusmarkkinoiden yhdentyminen EU:n rahoitusjärjestelmään on merkittävää, erityisesti pankkienvälisen vahvojen yhteyksien vuoksi.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Tšekki täytä euron käyttönoton edellytyksiä.

4. LATVIA

Latvian lainsäädäntö – etenkin Latvijas Bankaa koskeva laki – **ei ole täysin sopuissu** SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat koskevat erityisesti keskuspankin riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään euroa käyttöön otettaessa SEUT-sopimuksen 127 artiklan 2 kohdan sekä EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 3 artiklassa määrättyjen EKPJ:n tehtävien osalta. Lisäksi puutteita on edelleen keskuspankin riippumattomuuden ja EKPJ:n tehtävien alalla.

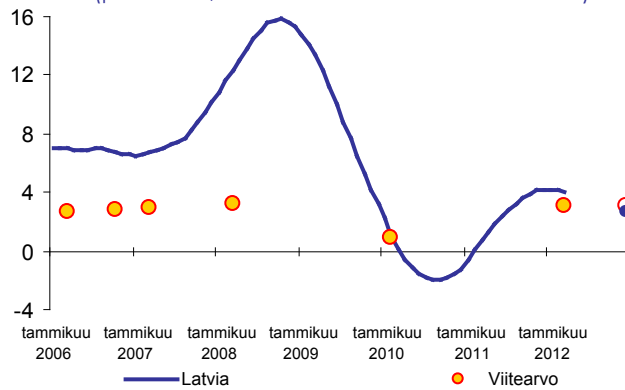
Latvian kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio oli alle viitearvon vuonna 2010 viimeksi laaditussa lähentymiskehityksen arvioinnissa. Keskimääräinen inflaatiovauhti oli Latviassa maaliskuuhun 2012 päättyvän 12 kuukauden jakson aikana 4,1 prosenttia eli 3,1 prosentin viitearvon yläpuolella. Sen ennakoitaan laskevan viitearvon alapuolelle tulevina kuukausina.

Vuotuinen YKHI-inflaatio nousi enimmillään 15,3 prosenttiin vuonna 2008. Sen jälkeen toteutetut huomattavat nimellispalkkojen mukautukset ja tuontihintojen korjaukset aiheuttivat sen, että kuluttajahintainflaatio kääntyi negatiiviseksi lokakuun 2009 ja marraskuun 2010 välisenä aikana. Kun suhdanteet muuttuivat ja hyödykkeiden hinnat maailmanmarkkinoilla häiriintyivät uudelleen, keskimääräinen inflaatio nousi -1,2 prosentista vuonna 2010 4,2 prosenttiin vuonna 2011, jolloin inflaatiota kasvattivat myös välillisten verojen korotukset. Maaliskuussa 2012 vuotuinen inflaatio tasaantui 3,2 prosenttiin, kun tilapäisten tekijöiden vaikutus hiipui.

Komission yksiköiden kevään 2012 talouseennusteessa YKHI-inflaation ennakoitaan supistuvan keskimäärin 2,6 prosenttiin vuonna 2012, koska talouden elpyminen hidastui ja välillisten verojen muutosten vaikutukset vähitellen loppuivat vuonna 2011. Sen ennustetaan supistuvan vielä lisää keskimäärin 2,1 prosenttiin vuonna 2013, koska kotimaan kysyntä on melko heikkoa. Latvian hintataso (lähes 70 prosenttia euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentyminen on pitkällä aikavälillä mahdollista.

Latvia ei täytä hintavakauskriteeriä.

Kaavio 4a: Latvia - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006
(prosenttia, 12 kuukauden liukuv a keskimäärä)

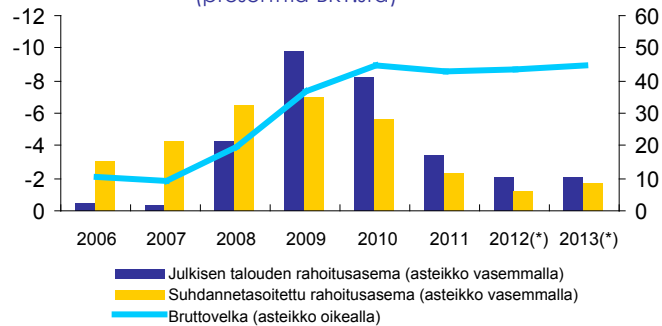
Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012.

Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Latviaa koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta tehty neuvoston päätös (7. heinäkuuta 2009 tehty neuvoston päätös)¹³. Neuvosto suositti Latvialle liiallisen alijäämän korjaamista viimeistään vuonna 2012. Latvian julkisen talouden alijäämä kasvoi 8,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2010, mutta se supistui 3,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011 huomattavien vakautuspyrkimysten ansiosta. Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen supistuu vielä lisää eli 2,1 prosenttiin vuosina 2012 ja 2013 olettaen, että politiikka säilyy ennallaan. Julkisen talouden bruttovelka supistui 42,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011, mutta sen ennustetaan kasvavan 44,7 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2013 loppuun mennessä.

Latvia ei täytä julkisen koskevaa kriteeriä.

Kaavio 4b: Latvia - Julkisen talouden rahoitusasema ja velka
Käänteinen (prosenttia BKT:sta)

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Latvian lati on ollut mukana ERM II:ssa 2. päivästä toukokuuta 2005 eli tätä kertomusta hyväksyttäessä yli seitsemän vuotta. Liittyessään ERM II:een Latvia sitoutui yksipuolisesti pitämään latin valuuttakurssin ± 1 prosentin vaihtelualueella suhteessa keskuskurssiin. Tätä arviointia edeltäneiden kahden vuoden aikana latin valuuttakurssi poikkesi keskuskurssistaan enintään ± 1 prosenttia eikä siihen kohdistunut vakavia paineita, vaikka latia vaihdettiin enimmäkseen lähellä

¹³

2009/591/EY (EUVL L 202, 4.8.2009, s. 50).

yksipuolisen vaihteluvälin alarajaa. Valuuttakurssi siirtyi vaihteluvälin vahvemmalle puolelle vuoden 2011 alussa ja pysyvämmiin vuoden 2011 lopusta, kun Latvian valtionkassa muutti ulkomaan valuuttana olevan pääoman vaihtokäytäntöä ja kasvatti sillä tavoin latin kysyntää markkinoilla. Lisäindikaattorit, kuten valuuttavarantojen ja lyhyiden korkojen kehittyminen, eivät viittaa siihen, että valuuttakurssiin kohdistuisi suuria paineita. EU:n ja IMF:n rahoitustukiohjelmasta nostettiin viimeiset erät vuoden 2010 elo- ja lokakuussa. Vuoden 2011 kesäkuussa Latvia palasi onnistuneesti kansainvälisille joukkolainamarkkinoille, ja toteutti toisen merkittävän liikkeeseenlaskun helmikuussa 2012, mikä osoitti, että Latvia pääsi hyvin markkinoille.

Latvia täyttää valuuttakurssikriteerin.

Keskimääräinen pitkä korko oli Latviassa maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 5,8 prosenttia eli 5,8 prosentin viitearvon tasolla. Keskimääräinen pitkä korko oli Latviassa viitearvon yläpuolella vuoden 2010 lähentymisarvioinnin aikaan, mutta se laski jyrkästi lähes 13 prosentista vuoden 2010 alussa alle 6 prosenttiin vuoden 2011 loppuun mennessä. Erot euroalueen pitkiin viitelainoihin kaventuivat pitkälti vuonna 2010, sillä luottamus valuuttakurssikiinnitykseen palautui, julkisen talouden vakauttaminen toi tuloksia ja rahoitustukiohjelman varojen vaihdosta syntyi runsaasti latin likviditeettiä. Latvian valtionkassa palasi kotimaan 10 vuoden joukkolainamarkkinoille toteuttamalla useita pienekköjä liikkeeseenlaskuja vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla. Näiden joukkolainojen tuotot pitivät melko hyvin pintansa kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden myllerryksessä vuoden 2011 lopulla.

Latvia täyttää pitkien korkojen lähentymiskriteerin.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Ulkoinen tasapaino kääntyi vuosina 2008–2009 kasvuvuosien suurista alijäämistä noin 11 prosentin ylijäämään suhteessa BKT:hen vuonna 2009. Ylijäämä supistui 4,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2010 ja 0,9 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011. Ulkoiseen tasapainoon vaikuttaneet kaksi tärkeintä tekijää olivat kauppataaseen vaje ja tulotase. Rahoitustaseessa suorien ulkomaisten investointien tase kohentui vähitellen vuodesta 2009, mutta pankkisektorin ulkoisen nettorahoituksen takaisinmaksut jatkuivat myös vuonna 2011. Latvialle vuoden 2008 lopussa myönnetty EU:n ja IMF:n maksutasetukiohjelma saatiin onnistuneesti päätökseen tammikuussa 2012. Latvian luotonotto oli yhteensä vain noin 4,5 miljardia euroa ohjelmassa saatavilla olleista kaikkiaan 7,5 miljardista eurosta. Koska Latviassa luotetaan maan politiikkaan ja uudelleen saavutettuun markkinoillepääsyyn, maa ei ole pyytänyt seurantaohjelmaa.

Latvian talous on yhdentynyt hyvin EU:n talouteen kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Latvian kehitys vastaa suunnilleen euroalueen jäsenvaltioiden keskitasoa. Rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen EU:n rahoitusjärjestelmään on merkittävää. Tähän on lähinnä syynä se, että pankkijärjestelmä on huomattavassa määrin ulkomaisessa omistuksessa.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Latvia täytä euron käyttöönoton edellytyksiä.

5. LIETTUA

Liettuan lainsäädäntö on sopusoinnussa SEUT-sopimuksen kanssa sekä EKPJ:n ja EKP:n perussäännön kanssa lukuun ottamatta yhtä puutetta, joka koskee keskuspankin riippumattomuutta: valtion tilintarkastustoimistosta annetun lain 14 §:n 4 momentti olisi saatettava EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 27 artiklan 1 kohdan mukaiseksi.

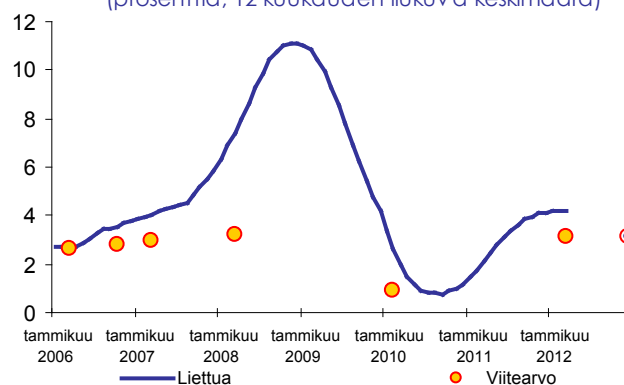
Liettuan kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio on ollut yli viitearvon jokaisessa lähentymiskehityksen arvioinnissa vuodesta 2006 asti. Keskimääräinen inflaatiovauhti oli Liettuassa maaliskuuhun 2012 päättyvän 12 kuukauden jakson aikana 4,2 prosenttia eli 3,1 prosentin viitearvon yläpuolella. Sen ennakoidaan lähestyvän viitearvoa tulevina kuukausina.

Vuotuinen YKHI-inflaatio nousi yli 12 prosenttiin vuoden 2008 puolivälissä ja laski sitten nopeasti koko vuoden 2009 ajan talouden painuessa taantumaan. Kun hintataso vuoden 2010 alussa laski hieman edellisestä vuodesta, vuotuinen inflaatio kasvoi vähitellen noin 5 prosenttiin toukokuussa 2011. Kasvu johtui pääasiassa hyödykkeiden huomattavista hinnankorotuksista. Sen jälkeen inflaatio laski hitaasti alle 4 prosenttiin vuoden 2011 lopulla, pääasiassa elintarvikkeiden hintojen alhaisemmasta inflaatiosta johtuen. Vuotuinen inflaatio vakaantui pitkälti vuoden 2012 alkupuolella.

Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan inflaatio laskee noin 3 prosenttiin vuosina 2012 ja 2013. Se heijastaa tuotannon kasvun hidastumista ja korkeaa työttömyystasoa. Liettuan suhteellisen alhainen hintataso (noin 62 prosenttia euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentymisen jatkuminen pitkällä aikavälillä on mahdollista.

Liettua ei täytä hintavakauskriteeriä.

Kaavio 5a: Liettua - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006
(prosenttia, 12 kuukauden liukuva keskimäärä)

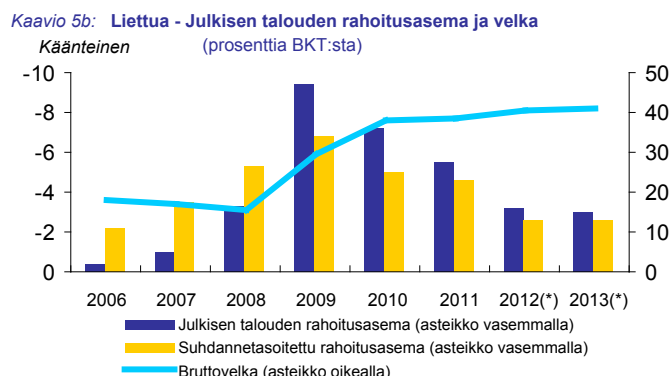

Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012. .

Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Liettuaa koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta tehty neuvoston päätös (7. heinäkuuta 2009 tehty neuvoston päätös)¹⁴. Helmikuussa 2010 neuvosto suositti Liettualle liiallisen alijäämän korjaamista viimeistään vuonna 2012. Jatkuneiden vakautuspyrkimysten ansiosta julkisen talouden alijäämä supistui 7,2 prosentista suhteessa BKT:hen vuonna 2010 5,5 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011. Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen tulee vuoden 2012 talousarvion perusteella olemaan 3,2 prosenttia vuonna 2012 ja 3 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2013 olettaen, että politiikka säilyy ennallaan. Julkisen velan ennakoitaan kasvavan vuoden 2011 38,5 prosentista hieman alle 41 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013.

Liettua ei täytä julkisen talouden kriteeriä.

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Liettua liittyi ERM II:een 28. päivänä kesäkuuta 2004 ja on ollut siinä mukana tätä kertomusta hyväksyttäessä lähes kahdeksan vuotta. Liittyessään ERM II:een Liettua sitoutui yksipuolisesti pitämään yllä nykyistä valuuttakatejärjestelmää ERM II:ssa. Valuuttavarannot tukevat edelleen hyvin valuuttakatejärjestelmää. Lyhyiden korkojen erot suhteessa euroalueeseen ovat pysytelleet alle 50 peruspisteessä vuoden 2011 alusta. Kahden vuoden arviointijakson aikana Liettuan liti ei poikennut keskuskurssista, eikä siihen kohdistunut vakavia paineita.

Liettua täyttää valuuttakurssikriteerin.

Kahdentoista kuukauden keskimääräiset pitkät korot olivat Liettuassa yli viitearvon vuonna 2010 viimeksi laaditussa lähentymiskehityksen arvioinnissa. Keskimääräinen pitkä korko oli maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 5,2 prosenttia eli alle 5,8 prosentin viitearvon. Pitkät korot olivat edelleen vähän yli 5 prosenttia maaliskuusta 2010 vuoden 2011 loppupuolelle, jolloin ne nousivat hieman. Lähentymisen tarkastelussa käytettävää pitkää korkoa olisi kuitenkin tulkittava varoen, koska se heijastaa jälkimarkkinatuottoa viitearvona olevan valtion yhden joukkolainan osalta, jonka jäljellä oleva juoksuaika on suhteellisen lyhyt eli noin 6 vuotta, sillä Liettuan markkinat ovat hyvin kapeat.

Liettua täyttää pitkien korkojen lähentymiskriteerin.

¹⁴ 2009/588/EY (EUVL L 202, 4.8.2009, s. 44–45).

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Liettuan ulkoinen tase kääntyi huomattavaan ylijäämään vuonna 2009, mutta huononi jälleen vuosina 2010 ja 2011, mikä heijastaa vaihtotaseen heikkenemistä. Pääomataseen ylijäämä taas jatkoi kasvuaan, koska EU-varoja käytettiin enemmän. Samalla Liettua onnistui houkuttelemaan yhä enemmän nettomääräisiä suoria ulkomaisia investointeja vuosina 2010 ja 2011. Liettuan talous on yhdentynyt hyvin EU:n talouteen kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Liettuan kehitys vastaa suunnilleen euroalueen jäsenvaltioiden keskitasoa. Liettuan rahoitusjärjestelmä on yhdentynyt hyvin EU:n rahoitusjärjestelmään kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Liettua täytä euron käyttöönoton edellytyksiä.

6. UNKARI

Unkarissa tällä hetkellä voimassa oleva lainsäädäntö – etenkin Magyar Nemzeti Bank (MNB) -pankkia koskeva laki ja Unkarin perustuslakia koskevat siirtymäsäännökset – ei ole täysin sopuissa SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat koskevat erityisesti MNB:n riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään euroa käyttöön otettaessa SEUT-sopimuksen 127 artiklan 2 kohdan sekä EKPJ:n ja EKP:n perussäännön 3 artiklassa määrättyjen EKPJ:n tehtävien osalta. Lisäksi MNB:tä koskevassa laissa on myös edelleen puutteita, jotka liittyvät keskuspankin riippumattomuuteen ja MNB:n liittymiseen EKPJ:ään. Hallituksen 7. maaliskuuta 2012 EKP:n lausuntoa varten esittämä lainsäädäntöluonnos poistaisi toteutuessaan keskuspankin riippumattomuuteen liittyviä puutteita.

Unkarin kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio on ollut yli viitearvon jokaisessa lähentymiskehityksen arvioinnissa maan EU:hun liittymisestä asti. Keskimääräinen inflaatiovauhti oli Unkarissa maaliskuuhun 2012 päättyvän 12 kuukauden jakson aikana 4,3 prosenttia eli 3,1 prosentin viitearvon yläpuolella. Sen ennakoidaan nousevan reilusti viitearvon yläpuolelle tulevina kuukausina.

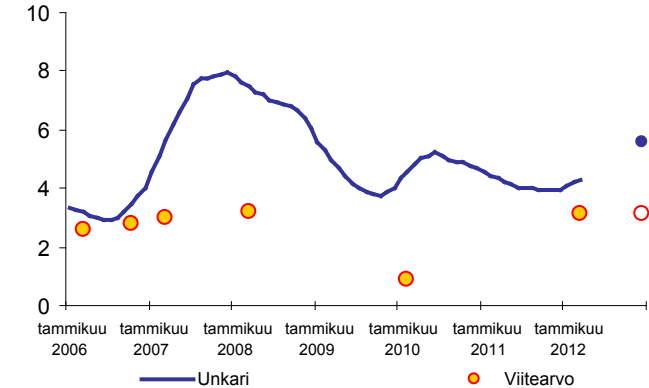
Vuotuinen YKHI-inflaatio nousi yli 6 prosenttiin tammikuussa 2010. Siihen vaikuttivat vuonna 2009 hyväksytyt välillisten verojen korotukset ja heikentynyt valuuttakurssi. Suurten vaihteluiden vuoksi kuluttajahintaindeksin suunta oli pitkälti alaspäin. Se laski noin 3 prosenttiin heinäkuussa 2011, kun kertaluonteisten toimenpiteiden inflaatiovaikutus hiipui ja valuuttakurssi vahvistui. Vuotuinen inflaatio kasvoi jälleen vuoden 2011 jälkipuoliskolla. Siihen vaikuttivat pääasiassa energian hinnankorotukset, jotka puolestaan heijastelivat hyödykkeiden korkeampia hintoja ja heikentynyttä valuuttakurssia. Kun välillisiä veroja korotettiin uudelleen vuonna 2012, kuluttajahinnatkin nousivat.

Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan inflaation ennustetaan nousevan yli 5 prosenttiin vuonna 2012 ja supistuvan sitten hieman alle 4 prosenttiin vuonna 2013. Se heijastaa pääasiassa välillisten verojen nousun muuttuvaa vaikutusta inflaatioon. Unkarin suhteellisen alhainen hintataso (noin 62 prosenttia

euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentymisen jatkuminen pitkällä aikavälillä on mahdollista.

Unkari ei täytä hintavakauskriteeriä.

Kaavio 6a: Unkari - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006
(prosenttia, 12 kuukauden liukuva keskimäärä)

Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012.

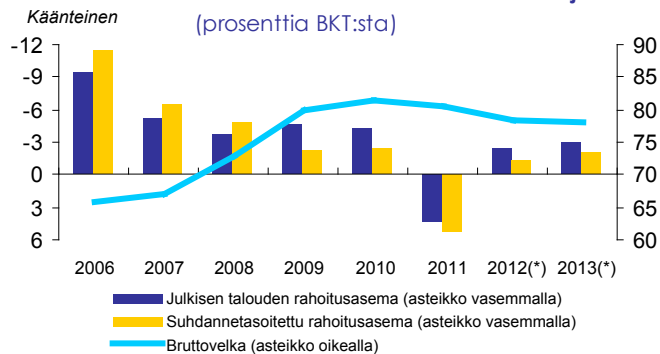
Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Unkaria koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta tehty neuvoston päätös (5. heinäkuuta 2004 tehty neuvoston päätös)¹⁵. Vuonna 2009 neuvosto suositti Unkarille liiallisen alijäämän korjaamista viimeistään vuonna 2011. Neuvosto totesi tammikuussa 2012, ettei Unkari ollut toteuttanut tehokkaita toimia vuonna 2009 annetun neuvoston suosituksen perusteella, sillä 3 prosentin viitearvon noudattaminen suhteessa BKT:hen vuonna 2011 ei perustunut rakenteelliseen ja kestäväseen alijäämän korjaamiseen. Neuvosto antoi Unkarille maaliskuussa 2012 uuden (viidennen peräkkäisen) 126 artiklan 7 kohdan mukaisen suosituksen ja keskeytti suosituksen noudattamatta jättämisestä tammikuussa antamansa päätöksen perusteella osan EU:n koheesiorahaston vuoden 2013 maksusitoumuksista (n. 0,5 miljardia euroa). Julkisen talouden rahoitusasema kääntyi vuonna 2010 todetusta 4,2 prosentin alijäämästä suhteessa BKT:hen 4,3 prosentin ylijäämään vuonna 2011. Se johtui kertaluonteisista toimista, joita ilman alijäämä olisi noussut yli 5 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Rakenteellisen julkisen talouden rahoitusaseman arvioidaan pysyneen alijäämäisenä yli 4 prosentissa suhteessa BKT:hen vuonna 2011. Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,5 prosenttia vuonna 2012 ja 2,9 prosenttia vuonna 2013 olettaen, että politiikka säilyy ennallaan. Julkisen velan ennakoidaan supistuvan vuoden 2011 80,6 prosentista 78 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013.

Unkari ei täytä julkisen talouden kriteeriä.

¹⁵ 2004/918/EY (EUVL L 389, 30.12.2004, s. 27).

Kaavio 6b: Unkari - Julkisen talouden rahoitusasema ja velka

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Unkarin forintti ei kuulu ERM II:een. Helmikuussa 2008 Unkari siirtyi kelluvaan valuuttakurssijärjestelmään ja luopui forintin yksipuolisesta sidonnasta euroon (vaihteluvälillä +/- 15 prosenttia). Forintin valuuttakurssi suhteessa euroon on heilahdellut viime vuosina suuresti. Forintti pysytteli suhteellisen vakaana elokuun 2009 ja huhtikuun 2010 välisenä aikana EU:n ja IMF:n maksutasetukiohjelman puitteissa, mutta heikkeni sen jälkeen jyrkästi toukokuussa 2010 ja pysyi heikompana koko kesän 2010. Se vahvistui hieman syyskuusta 2010 huhtikuuhun 2011 ja pysyi sen jälkeen enimmäkseen vakaana vielä 3 kuukautta. Vuoden 2011 jälkipuoliskolla, kun paineet euroalueen rahoitusmarkkinoilla alkoivat vaikuttaa negatiivisesti myös Keski- ja Itä-Euroopan valuuttamarkkinoihin, forintti heikkeni noin 12 prosenttia suhteessa euroon. Se johtui myös eräistä Unkarin toteuttamista ristiriitaisista talouspoliittisista toimenpiteistä, kuten mahdollisuudesta maksaa ulkomaan valuuttana otetut asuntolainat takaisin aiempaan kurssiin. Osa sen tappioista saatiin katettua vuoden 2012 alussa, kun riskinottohalu kasvoi maailmanlaajuisesti ja odotettiin, että ennalta varautuvaa EU:n ja IMF:n maksutasetukea koskevaan sopimukseen päästäisiin pian. Kahden vuoden arviointijakson aikana forintti heikkeni suhteessa euroon 6,5 prosenttia.

Unkari ei täytä valuuttakurssikriteeriä.

Unkarin keskimääräiset pitkät korot ovat jokaista lähentymisarviointia laadittaessa olleet viitearvoa korkeampia maan EU:hun liittymisestä asti, mikä on merkki heikkona pidettyjen makrotaloudellisten perustekijöiden vuoksi korkealla olevista riskipremioista. Keskimääräinen pitkä korko oli maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 8,0 prosenttia eli selvästi 5,8 prosentin viitearvon yläpuolella. Pitkät korot vaihtelivat vuoden 2009 syyskuusta vuoden 2011 syyskuuhun enimmäkseen 6,5 ja 8 prosentin välillä. Sittemmin suuntaus nousi jyrkästi ja ylitti 9 prosenttia tammikuussa 2012, kun Unkarin viranomaisten hyväksymät useat ristiriitaiset poliittiset toimenpiteet lisäsivät sijoittajien huolta maan rahoitusvakaudesta.

Unkari ei täytä pitkien korkojen lähentymiskriteeriä.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Unkarin ulkoinen tasapaino kääntyi ylijäämäiseksi vuonna 2009 ja parantui entisestään vuosina 2010 ja 2011. Sopeuttaminen jatkui, koska kotimaan kysyntä heikkeni ja tuonnin kasvu vaimeni,

samalla kun vienti pysyi vakaana ja EU-varoja käytettiin enemmän. Nettomääräisiä suoria ulkomaisia investointeja virtasi Unkariin edelleen suhteellisen vähän vuonna 2010, ja ne loppuivat kokonaan vuonna 2011, koska ulkomailla asuvien Unkarin kansalaisten aiempaa suuremmat suorat investoinnit tasoittivat suorien ulkomaisten investointien kasvaneita määriä Unkarissa. EU:n ja IMF:n Unkarille vuonna 2008 myöntämä maksutasetuki päättyi vuonna 2010 eikä Unkari nostanut etukäteen sidottuja virallisen rahoituksen maksuja enää vuoden 2009 puolivälin jälkeen. Unkari pyysi kuitenkin ennalta varautuvaa EU:n ja IMF:n maksutasetukea marraskuussa 2011 rahoitusmarkkinatilanteen kiristyessä. Tukiohjelmasta ei päästy sopimukseen tämän kertomuksen määräaikaan mennessä. Helmikuun 2012 varoituskansalainmekanismia koskevan kertomuksen päätelmän mukaisesti Unkaria koskee makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä tehtävä perusteellinen tarkastelu.

Unkarin talous on pitkälle yhdentynyt EU:n talouteen kaupan ja suoriin ulkomaisiin investointeihin liittyvien vahvojen yhteyksien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Unkarin kehitys on euroalueen jäsenvaltioiden keskitason alapuolella. Se on kehittynyt heikosti erityisesti oikeudellisen ja sääntelykehityksen osalta, koska kyseinen kehitys on Unkarissa monimutkainen ja epävakaa useiden ja joskus tilapäisesti tehtävien muutosten vuoksi. Unkarin rahoitusjärjestelmä on yhdentynyt hyvin EU:n rahoitusjärjestelmään kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Unkari täytä euron käyttönoton edellytyksiä.

7. PUOLA

Puolan lainsäädäntö – etenkin Narodowy Bank Polska (NBP) -pankkia koskeva laki – ei ole täysin sopuissa SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat koskevat keskuspankin riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään euroa käyttöön ottaessa. Lisäksi NBP:tä koskevassa laissa on myös puutteita, jotka liittyvät keskuspankin riippumattomuuteen ja keskuspankin liittymiseen EKPJ:ään euroa käyttöön ottaessa.

Puolan kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio oli yli viitearvon vuonna 2010 viimeksi laaditussa lähentymiskehityksen arvioinnissa. Keskimääräinen inflaatio oli Puolassa maaliskuuta 2012 edeltäneiden 12 kuukauden aikana 4,0 prosenttia eli yli 3,1 prosentin viitearvon, ja se todennäköisesti pysyykin yli viitearvon tulevina kuukausina.

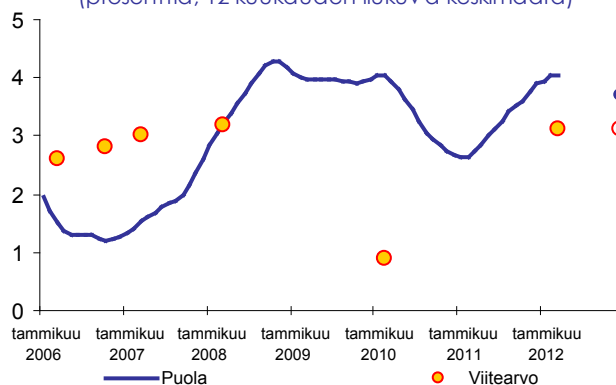
Vuotuinen YKHI-inflaatio supistui vähitellen 4,5 prosentista alle 2 prosenttiin vuoden 2009 puolivälistä vuoden 2010 puoliväliin. Se johtui pitkälti elintarvikkeiden ja palvelujen pienemmistä hinnankorotuksista. Myöhemmin inflaatio alkoi jälleen kasvaa, koska hyödykkeiden hintoja ja arvonlisäveroa korotettiin vuoden 2011 tammikuusta alkaen. Vaikka inflaatio laski tilapäisesti vuoden 2011 toukokuun ja syyskuun välisenä aikana pääasiassa jalostamattomien elintarvikkeiden suotuisan hintakehityksen ansiosta, valuuttakurssi heikkeni huomattavasti vuoden 2011 lopulla, jolloin vuotuinen inflaatio kiihtyi jälleen 4,5 prosenttiin joulukuussa 2011. Vuotuinen

inflaatio supistui jonkin verran vuoden 2012 alussa, lähinnä suotuisien perusvaikutusten ansiosta.

Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan inflaation ennakoidaan supistuvan 3,7 prosenttiin vuonna 2012 ja 2,9 prosenttiin vuonna 2013, koska vuonna 2011 toteutettujen kertaluonteisten toimenpiteiden inflaatiovaikutus suurelta osin hiipunee ja tuotannon kasvu todennäköisesti heikkenee. Puolan suhteellisen alhainen hintataso (lähellä 60:tä prosenttia euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentymisen jatkuminen pitkällä aikavälillä on mahdollista.

Puola ei täytä hintavakauskriteeriä.

Kaavio 7a: **Puola - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006**
(prosenttia, 12 kuukauden liukuva keskimäärä)

Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012.

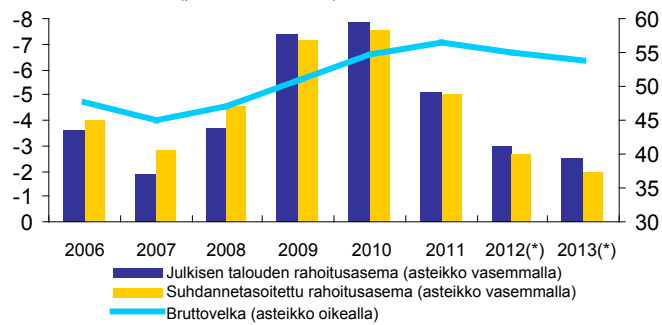
Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste

Puolaa koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta tehty neuvoston päätös (7. heinäkuuta 2009 tehty neuvoston päätös)¹⁶. Neuvosto suositti Puolalle liiallisen alijäämän korjaamista viimeistään vuonna 2012. Julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen supistui Puolassa 7,8 prosentista vuonna 2010 5,1 prosenttiin vuonna 2011. Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen ollee 3,0 prosenttia vuonna 2012 ja 2,5 prosenttia vuonna 2013 olettaen, että politiikka säilyy ennallaan. Keskimääräisen kokonaistuotannon hyvästä kasvusta huolimatta julkisen talouden bruttovelka kasvoi 56,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011, mutta sen ennustetaan supistuvan alle 54 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013.

Puola ei täytä julkisen talouden kriteeriä.

¹⁶ 2009/589/EY (EUVL L 202, 4.8.2009, s. 46).

Kaavio 7b: Puola - Julkisen talouden rahoitusasema ja velka
Käänteinen (prosenttia BKT:sta)

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Puolan zloty ei kuulu ERM II:een. Vuoden 2000 huhtikuusta alkaen Puolassa on ollut kyllä valuuttakurssijärjestelmä. Zlotyn valuuttakurssi suhteessa euroon on heilahdellut viime aikoina suhteellisen paljon. Zlotyn valuuttakurssi vaihteli vuoden 2010 alusta vuoden 2011 puoliväliin melko suuresti, enimmäkseen välillä 3,85 ja 4,15 PLN/EUR. Elokuussa 2011 euroalueen rahoitusmarkkinoiden kasvavat paineet alkoivat vaikuttaa negatiivisesti Keski- ja Itä-Euroopan maiden valuuttamarkkinoihin. Sen seurauksena zloty heikkeni noin 11 prosenttia suhteessa euroon vuoden 2011 heinäkuun ja joulukuun välisenä aikana. Vuoden 2012 alussa osa zlotyn valuuttakurssin tappioista suhteessa euroon saatiin katettua. Kahden vuoden arviointijakson aikana zloty heikkeni suhteessa euroon 6,1 prosenttia.

Puola ei täytä valuuttakurssikriteeriä.

Puolan kahdentoista kuukauden keskimääräiset pitkät korot olivat yli viitearvon vuonna 2010 viimeksi laaditussa lähentymiskehityksen arvioinnissa. Keskimääräinen pitkä korko oli maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 5,8 prosenttia eli 5,8 prosentin viitearvon tasolla. Pitkät korot laskivat yli 6 prosentista vuoden 2010 alussa alle 5,5 prosenttiin syyskuussa 2010, mikä heijasteli kotimaan inflaation huomattavaa supistumista. Pitkät korot nousivat jälleen yli 6 prosenttiin vuoden 2011 alussa, kun rahapolitiikka tiukkeni vähitellen. Ne laskivat jälleen alle 6 prosenttiin vuoden 2011 puoliväliin mennessä ja sitten alle 5,5 prosenttiin vuoden 2012 alussa, kun sijoittajien suhtautuminen Puolaan parani.

Puola täyttää pitkien korkojen lähentymiskriteerin.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdyntymistä. Puolan ulkoinen tasapaino parani huomattavasti vuonna 2009 alijäämän jatkumisesta huolimatta. Se heikkeni hieman vuonna 2010 korkeammasta vaihtotaseen alijäämästä johtuen, mutta koheni jälleen vuonna 2011, kun EU:n varojen korkeamman käyttöasteen vuoksi nopeasti kasvanut pääomataseen ylijäämä tasoitti vaihtotaseen heikkenemistä. Nettomääräiset suorat ulkomaiset investoinnit vähenivät merkittävästi vuonna 2010, enimmäkseen koska Puolassa tehtiin vähemmän suoraa investointeja. Ne elpyivät jälleen vuonna 2011, jolloin ne kattoivat noin 40 prosenttia vaihtotaseen alijäämästä. Puolan talous on yhdyntynyt hyvin EU:n talouteen kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Puolan kehitys on euroalueen jäsenvaltioiden keskitason alapuolella. Puolan

rahoitusjärjestelmä on pitkälle yhdentynyt EU:n rahoitusjärjestelmään kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Puola täytä euron käyttöönnoton edellytyksiä.

8. ROMANIA

Romanian lainsäädäntö – etenkin Banca Națională a României (BNR) -pankkia koskeva laki – ei ole täysin sopuissa SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat koskevat keskuspankin riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään euroa käyttöön otettaessa. Lisäksi BNR:tä koskevassa laissa on myös puutteita, jotka liittyvät keskuspankin riippumattomuuteen ja BNR:n liittymiseen EKPJ:ään euroa käyttöön otettaessa.

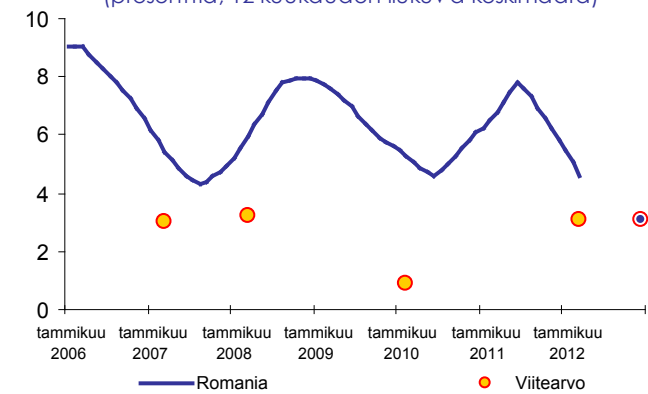
Romanian kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio on ollut yli viitearvon jokaisessa lähentymiskehityksen arvioinnissa vuonna 2007 tapahtuneesta EU:hun liittymisestä asti. Keskimääräinen inflaatiovauhti oli Romaniassa maaliskuuhun 2012 päättyvän 12 kuukauden jakson aikana 4,6 prosenttia eli selvästi 3,1 prosentin viitearvon yläpuolella. Sen ennakoitaan lähestyvän viitearvoa tulevina kuukausina.

Romanian inflaatiotasoa on viime vuosina heilahdellut ja ollut korkealla pitkiäkin aikoja. Vuotuinen inflaatio pysytteli korkealla vuonna 2009 talouden jyrkästä taantumasta huolimatta. Valmisteveroja korotettiin ja palvelujen inflaatio oli jatkuvasti koholla. Inflaatio kasvoi jyrkästi vuoden 2010 jälkipuoliskolla, koska yleistä arvonlisäverokantaa korotettiin 5 prosenttiyksiköllä. Inflaatio supistui rajusti vuoden 2011 jälkipuoliskolla, keskimäärin 3,8 prosenttia. Tämä kuvasti muun muassa arvonlisäveroon liittyvää perusvaikutusta ja poikkeuksellisen hyvää sadosta johtuvaa elintarvikkeiden hintojen huojennusta.

Inflaation ennakoitaan vuosina 2012 ja 2013 säilyvän viime vuosia alhaisempana, koska kotimaan kysyntä on heikkoa ja kun oletuksena on, että hallinnollisesti asetettavien hintojen korotukset ovat maltillisia. Komission kevään 2012 talousennusteessa vuotuisen YKHI-inflaation ennustetaan olevan keskimäärin 3,1 prosenttia vuonna 2012 ja 3,4 prosenttia vuonna 2013. Romanian suhteellisen alhainen hintataso (noin 56 prosenttia euroalueen keskimäärästä vuonna 2010) viittaa siihen, että hintatason lähentymisen jatkuminen pitkällä aikavälillä on hyvinkin mahdollista.

Romania ei täytä hintavakauskriteeriä.

Kaavio 8a: Romania - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006
(prosenttia, 12 kuukauden liukuva keskimäärä)

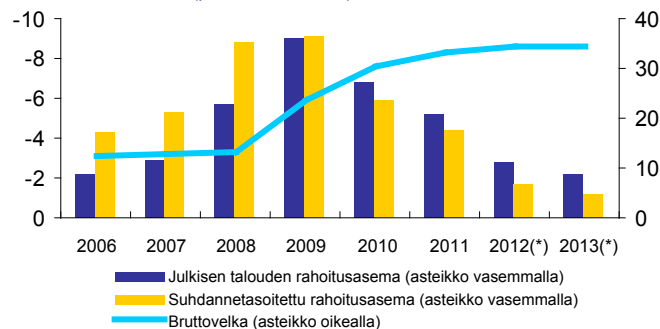

Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012.
Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Romaniaa koskee liiallisen alijäämän olemassaolosta tehty neuvoston päätös (7. heinäkuuta 2009 tehty neuvoston päätös)¹⁷. Helmikuussa 2010 neuvosto suositti Romanialle liiallisen alijäämän korjaamista viimeistään vuonna 2012. Julkisen talouden alijäämä Romaniassa nousi 9,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2009, mutta supistui 6,8 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2010 ja 5,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2011 julkisen talouden vakauttamispyrkimysten ansiosta. Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan alijäämä suhteessa BKT:hen on 2,8 prosenttia vuonna 2012 ja 2,2 prosenttia vuonna 2013, kun julkisen velan puolestaan odotetaan vakautuvan 34,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2012 ja 2013 olettaen, että politiikka säilyy ennallaan.

Romania ei täytä julkisen talouden kriteeriä.

Kaavio 8b: Romania - Julkisen talouden rahoitusasema ja velka
Käänteinen (prosenttia BKT:sta)

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.
Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Romanian leu ei kuulu ERM II:een. Romania soveltaa kelluvaa valuuttakurssijärjestelmää. Leun nimellinen valuuttakurssi suhteessa euroon vaihteli suuresti kriisiä edeltäneinä vuosina. Leun kohdistui kovia heikkenemispaineita syksyllä 2008, kun maailmanlaajuinen finanssikriisi paheni ja kotimaan makrotalouden epätasapaino oli suuri. Lyhyiden korkojen erot euroalueeseen nähden

¹⁷ 2009/590/EY (EUVL L 202, 4.8.2009, s. 48).

alkoivat kasvaa, kun tilanteesta seurannut likviditeetin puute ajoi Romanian lyhyitä korkoja ylös. Paineet rahoitusmarkkinoilla hellittivät sen jälkeen, kun vuoden 2009 alussa tehtiin sopimus Romanialle myönnettävästä koordinoidusta kansainvälisen rahoitustuen paketista, ja leun kurssi suhteessa euroon vakautui tasolle, joka säilyi sittemmin ennallaan lähes koko jakson 2009–2011. Leun valuuttakurssi suhteessa euroon heikkeni maailmanlaajuisen riskinvältön aiheuttamien tilapäisten paineiden aikana, myös vuoden 2011 jälkipuoliskolla. Kurssi oli vuoden 2012 alussa edelleen hieman heikommalla tasolla kuin vuosina 2009–2011 keskimäärin. Tätä arviointijaksoa edeltäneiden kahden vuoden aikana leu heikkeni suhteessa euroon 6,4 prosenttia.

Romania ei täytä valuuttakurssikriteeriä.

Romanian keskimääräiset pitkät korot ovat olleet yli viitearvon jokaisessa lähentymiskehityksen arvioinnissa maan EU:hun liittymisestä asti. Keskimääräinen pitkä korko oli Romaniassa maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 7,3 prosenttia eli 5,8 prosentin viitearvon yläpuolella. Erot suhteessa euroalueeseen olivat suurimmillaan vuoden 2009 puolivälissä maailmanlaajuisen finanssikriisin aikana. Pitkät korot laskivat Romaniassa jyrkästi vuoden 2009 lopussa ja pysyttelivät hieman yli 7 prosentissa suurimman osan jaksoa 2010–2011, mutta laskivat sitten vielä vuoden 2012 alussa. Tämä lasku heijasteli muun muassa sitä, että pankkienvälisen kurssien odotettavissa olevaa kehitystä tarkistettiin alaspäin ja valtion joukkolainojen kysyntä kasvoi runsaasti julkisen talouden vakauttamispyrkimysten ansiosta.

Romania ei täytä pitkien korkojen lähentymiskriteeriä.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Romanian ulkoinen tasapaino (yhdistetty vaihto- ja pääomatase) parani huomattavasti maailmanlaajuisen kriisin aikana. Ulkoinen vaje heikkeni noin 13 prosentin huippulukemista suhteessa BKT:hen vuonna 2007 keskimäärin 4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2009–2011. Ulkoisen vajeen supistuminen viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana johtui erityisesti siitä, että tavarakaupan vaje supistui huomattavasti, koska kotimaan kysynnän syöksyessä alaspäin myös tuonti laski jyrkästi. Romania on saanut kansainvälistä rahoitustukea vuodesta 2009. Keväällä 2011, kun Romanian ensimmäinen maksutasetukea koskeva ohjelma oli saatu onnistuneesti päätökseen, Romanian saataville asetettiin vuoden 2013 alkupuolelle asti ennalta varautuvan EU-IMF -ohjelman puitteissa yhteensä noin 5 miljardia euroa. Romania ei ole toistaiseksi hakenut ohjelmasta myönnettäviä varoja. Ulkoisen rahoituksen paineet helpottuivat huomattavasti vuosina 2010 ja 2011, koska ulkoinen tasapaino parantui nopeasti. Tilannetta helpottivat myös kansainvälisen rahoitusavun maksut ja maailmanlaajuisen riskittöhalun kasvu.

Romanian talous on yhdentynyt hyvin EU:n talouteen kaupan ja suorien ulkomaisten investointien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Romanian kehitys on ollut heikkoa euroalueen jäsenvaltioihin verrattuna. Romanian rahoitusmarkkinoiden yhdentymisen EU:n rahoitusjärjestelmään on

merkittävää, paljolti siksi, että rahoituksenvälittäjät ovat huomattavassa määrin ulkomaisessa omistuksessa¹⁸.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Romania täytä euron käyttöönoton edellytyksiä.

9. RUOTSI

Ruotsin lainsäädäntö – etenkin Sveriges Riksbank -pankkia koskeva laki, hallitusmuoto eikä valuuttapolitiikkaa koskeva laki – **ei ole täysin sopusoinnussa** SEUT-sopimuksen 131 artiklan kanssa. Yhteensopivuusongelmat ja puutteet koskevat keskuspankin riippumattomuutta, keskuspankkirahoituksen käyttöä koskevaa kieltoa ja keskuspankin liittymistä EKPJ:ään euroa käyttöön otettaessa.

Ruotsin kahdentoista kuukauden keskimääräinen inflaatio oli yli viitearvon vuonna 2010 viimeksi laaditussa lähentymiskehityksen arvioinnissa. Sen jälkeen inflaatio on supistunut vähitellen. Keskimääräinen inflaatio oli Ruotsissa maaliskuuta 2012 edeltäneiden 12 kuukauden aikana 1,3 prosenttia eli selvästi alle 3,1 prosentin viitearvon, ja se todennäköisesti pysyykin alle viitearvon tulevina kuukausina.

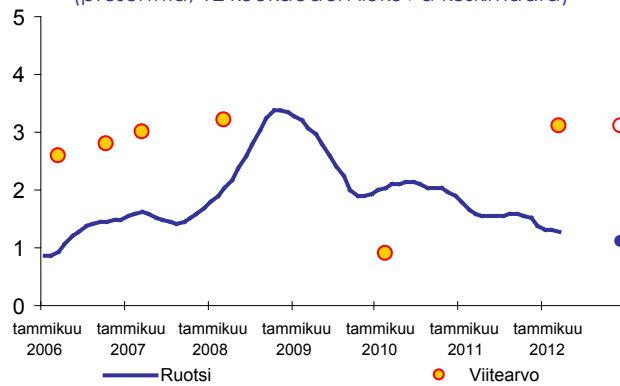
YKHI-inflaatio oli keskimäärin 3,4 prosenttia vuonna 2008 ja sitä seuraavina vuosina alle 2 prosenttia, koska kruunun vahvistuminen ja kohtuullisina säilyneet yksikkötyökustannukset ovat hillinneet inflaatiopaineita. Inflaatio kasvoi tilapäisesti vuoden 2010 jälkipuoliskolla korkeampien energianhintojen vuoksi, mutta supistui jälleen vuoden 2011 kuluessa. Inflaatio oli keskimäärin 1,4 prosenttia vuonna 2011.

Inflaation odotetaan komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan pysyvän maltillisena, keskimäärin noin 1,1 prosentissa vuonna 2012 ja 1,5 prosentissa vuonna 2013, sillä alhaisen kotimaan kysynnän ja runsaan käyttämättömän kapasiteetin ennakoidaan pitävän korkeammat yksikkötyökustannukset kurissa.

Ruotsi täyttää hintavakauskriteerin.

¹⁸ Koska Romania on EU:n ja IMF:n rahoitustukiohjelmaan kuuluva jäsenvaltio ja jotta vältettäisiin valvontamenettelyiden päällekkäisyys, Romaniaa ei tarkastella vuoden 2012 makrotalouden epätasapainoa koskevassa menettelyssä. Sen vuoksi Romaniaa ei käsitellä varoituskansalaisia koskevassa kertomuksessa eikä perusteellisissa tarkasteluissa.

Kaavio 9a: **Ruotsi - Inflaatiokriteeri vuodesta 2006**
(prosenttia, 12 kuukauden liukuva keskimäärä)

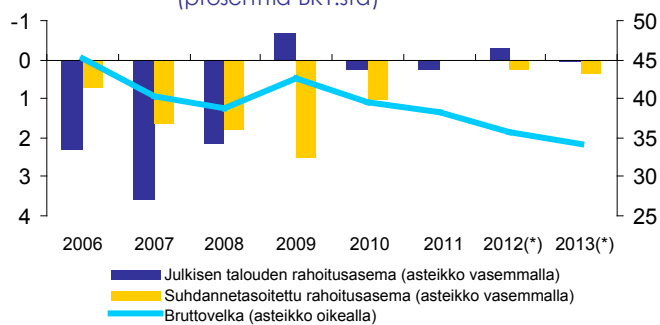
Huom: Pisteet osoittavat ennustetun viitearvon ja 12 kuukauden keskimääräisen inflaation joulukuussa 2012.

Lähteet: Eurostat, komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Ruotsin osalta ei ole annettu liiallisen alijäämän olemassaoloa koskevaa neuvoston päätöstä. Ruotsin julkinen talous oli vakaa ennen maailmanlaajuisia finanssikriisiä. Julkisen talouden ylijäämä oli 3,6 prosenttia vuonna 2007 ja 2,2 prosenttia vuonna 2008. Vuonna 2009 tasapaino kääntyi joksikin aikaa 0,7 prosentin alijäämään. Kun talous alkoi elpyä, tasapaino palautui hienoiseen 0,3 prosentin ylijäämään vuonna 2010 ja säilyi sillä tasolla vuonna 2011. Komission yksiköiden kevään 2012 talousennusteen mukaan julkisen talouden rahoitusasema tulee olemaan 0,3 prosenttia alijäämäinen vuonna 2012 ja kääntyy sitten 0,1 prosenttia ylijäämäiseksi vuonna 2013 olettaen, että politiikka säilyy ennallaan. Julkisen talouden bruttovelkasuhde oli vuonna 2011 noin 38,4 prosenttia suhteessa BKT:hen, ja sen ennustetaan jatkavan laskuaan aina 34,2 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2013.

Ruotsi täyttää julkisen talouden kriteerin.

Kaavio 9b: **Ruotsi - Julkisen talouden rahoitusasema ja velka**
Käänteinen (prosenttia BKT:sta)

(*) Komission yksiköiden kevään 2012 talousennuste.

Lähde: Eurostat, komission yksiköt.

Ruotsin kruunu ei kuulu ERM II:een. Ruotsi on soveltanut kelluvaa valuuttakurssijärjestelmää ja inflaatiotavoitteita 1990-luvun alkupuolelta lähtien. Kruunu heikkeni jyrkästi vuoden 2008 finanssikriisissä, koska sijoittajat kaihtoivat riskejä, mutta se palautui sittemmin ennalleen nopeasti. Se vahvistui noin 20 prosenttia suhteessa euroon maaliskuun 2009 ja helmikuun 2011 välisenä aikana, heikkeni jälleen jonkin verran vuoden 2011 alkupuoliskolla, mutta vakaantui sen

jälkeen ja vahvistui vuoden 2011 lopussa, kun Ruotsin vahva julkinen talous vauhditti investointeja kruunuun. Kahden vuoden arviointijakson aikana kruunu heikkeni suhteessa euroon 7,7 prosenttia.

Ruotsi ei täytä valuuttakurssikriteeriä.

Keskimääräinen pitkä korko oli Ruotsissa maaliskuuhun 2012 päättyvän vuoden jakson aikana 2,2 prosenttia eli selvästi alle 5,8 prosentin viitearvon. Keskimääräiset pitkät korot ovat Ruotsissa olleet alle viitearvon vuonna 1995 tapahtuneesta EU:hun liittymisestä asti. Ruotsin pitkät korot ovat viime vuosina pysytelleet hyvin lähellä EU-maiden pitkien korkojen alhaisimpia tuottoja.

Ruotsi täyttää pitkien korkojen lähentymiskriteerin.

Arvioinnissa on tarkasteltu myös muita tekijöitä, kuten maksutaseen kehittymistä sekä tuote- ja rahoitusmarkkinoiden yhdentymistä. Ruotsin vaihtotase on ollut ylijäämäinen 1990-luvun puolivälistä alkaen huomattavan tavaroiden ja sittemmin myös palvelujen nettoviennin ansiosta. Vaihtotaseen ylijäämä on kasvanut noin 4 prosentista suhteessa BKT:hen 2000-luvun alussa noin 7–8 prosentin tasolle vuodesta 2004. Ruotsin talous on pitkälle yhdentynyt EU:n talouteen kaupan ja suoriin ulkomaisiin investointeihin liittyvien vahvojen yhteyksien kautta. Liiketoimintaympäristöön liittyvien tiettyjen indikaattorien perusteella Ruotsin kehitys on ollut selvästi euroalueen jäsenvaltioiden keskitason yläpuolella, erityisesti teknologian, innovaatioiden, internetyhteyksien ja koulutuksen korkean tason sekä julkisten ja yksityisten laitosten laadun ansiosta. Ruotsin rahoitusmarkkinat ovat yhdentyneet hyvin EU:hun, ja yhteydet muihin Pohjoismaihin ja Baltian maihin ovat erityisen vahvat. Ruotsin rahoitusmarkkinat ovat sekä kooltaan että tasoltaan hyvin kehittyneet ja heijastavat sen talouden pitkälle kehittyntä tilaa. Asuntojen hinnat ovat Ruotsissa kuitenkin nousseet erittäin voimakkaasti viimeksi kuluneina vuosina, ja ne ovat alkaneet vakaantua vasta hiljattain. Helmikuun 2012 varoitusmekanismia koskevan kertomuksen päätelmän mukaisesti Ruotsia koskee makrotalouden epätasapainoa koskevan menettelyn yhteydessä tehtävä perusteellinen tarkastelu.

Ottaen huomioon tekemänsä arvion lainsäädännön yhteensopivuudesta ja lähentymiskriteerien täyttymisestä sekä muut tekijät komissio katsoo, ettei Ruotsi täytä euron käyttöönoton edellytyksiä.